

Sarah Crossan

A SZÍV HELYE

Sarah Crossan

A SZÍV HELYE

GENERAL PRESS
K Ö N Y V K I A D Ó

A mű eredeti címe
Where the Heart Should Be

Copyright © 2024 by Sarah Crossan

Hungarian translation © Ács Eleonóra

© General Press Könyvkiadó, 2025

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás.
A kiadó minden jogot fenntart, az írott és az elektronikus
sajtóban részletekben közölt kiadás és közlés jogát is.
A könyv szövegét tilos a mesterséges intelligencia bármilyen
formájának betanítására használni.

Fordította
ÁCS ELEONÓRA

A borítót
KENYÓ ILDIKÓ
tervezte

ISBN 978 615 104 042 3

Kiadja a GENERAL PRESS KÖNYVKIADÓ
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Telefon: (06 1) 411 2416

www.generalpress.hu
generalpress@lira.hu

Felelős kiadó KOLOSI BEÁTA
Műszaki szerkesztő DANZIGER DÁNIEL
Felelős szerkesztő KOLBE-KONTOR ILDIKÓ

Aoife-nak

A szerző megjegyzése

1845 és 1861 között egymillió ember halt meg Írországból az éhség vagy az ahhoz köthető betegségek miatt, és kétmillió ember vándorolt ki az országból úgy, hogy soha nem tért vissza. Ennek közvetlen oka a burgonyatermés megsemmisülése volt, ám végső soron az élelmiszerek Írországon belüli elosztása okozta. Abban az időben Írország az Egyesült Királyság része volt, és a kormányzásával kapcsolatos minden döntést a londoni Westminsterben ülő politikusok hoztak meg. Ez a történet a képzelet műve. Egy tizenéves lányról szól, aki az ír éhínség idején élt egy képzeletbeli faluban, a Mayo megyei Ballinkeeelben.

A KEZDET ÉS A VÉG

Zuhanás

Nehéz elmesélni egy szerelem,
egyszersmind egy
szétszakított nép történetét.

De ez az, ami 1846-ban történt:
Szerelembe estem,
miközben
körülöttem
minden
összeomlott.

Bűntudattal és bánattal tekintek vissza,
de legfőképp reménnyel.

Mert igaz, hogy a szerelem győz.

Az igaz szerelem még
a halállal szemben is diadalmaskodik.

És ez vezérel minket.

ELSŐ RÉSZ

1846 JÚLIUSA

A Nagy Ház

Maggie Kennedy kinyitja az ajtót,
rápillant a szutykos szoknyámra, cipőmre,
és lekever egy pofont.

– Hogy merészelsz idejönni úgy, mint egy mocskos disznó?

Hátralépek,
lesöpröm magam.

Mögötte a kutyák
vicsorogva
ugatnak, morognak.

De esik az eső,
és ha kint ácsorgok, csak
még csapzottabb leszek.

– Induláskor még tiszta volt a ruhám, Maggie. Sajnálom.

Újra ütésre emeli a kezét,
ám helyett a kötényébe
törli virsliujjait.
– A nevem Mrs. Kennedy, szemtelen kölyök.
És teszek rá,
hogyan néztél ki reggel.
Többet így be ne tedd ide a lábad!
Hallod?
Én kockáztatok a nyakam,
ha Lord Wicken így meglát.

Bólintok.

A nyári eső
lefelé
csordogál
a
hátamon.

– Befelé!
Megragadja a karom, és
berángat a konyhába,
ami nagyobb, mint a mi egész házunk.

Még sosem jártam
a Nagy Házban.

Maggie ad egy percet, hogy mindent magamba szívjak:
a főtt sonka és a friss kenyér illatát;
a tűzhelyen négy nagy fazék rotyog,
zörög rajtuk a fedő.

A konyha közepén
hosszú asztal áll,
oldalán egy-egy paddal,
meg szekrények és polcok sora,
rajtuk üvegekben lekvár és savanyúság,
szószok, fűszerek, liszt és cukor.

Életemben nem láttam még ennyi ennivalót.

Korog a gyomrom.
Ma reggel csupán
egy kis bögre tejet ittam.

Maggie a fülemhez hajol.
– Ha egyetlen szem búzát is elveszel,
megkorbácsoltat az uraság.
Én pedig nem foglak sajnálni.
Megértetted?

Megint bólintok.

Megértettem:
 ebben a házban,
illetve ezer holdon belül,
minden a földesúré,
és ha becsapjuk, meglakolunk.

Maggie a kezembe nyom egy vödröt.
– És most súrold fel az összesározott padlót.
Ha tiszta, töröld fényesre.
És kösd hátra a hajad, mint egy rendes keresztény.

A kutyák ebédje

Négykézláb súrolom a padlót,
miközben Maggie
gőzölgő húsdarabokat vagdal.

Zsíros cafatok pottyannak a kőre.

Mielőtt odaérhetnék,
a kövér, morgó kutyák
mind felhabzsolják.

Otthon karácsony óta
senki sem evett húst,
finom birkahúst,
már hat hónapja,
de itt,
a Nagy Házban
a kutyák mindennap ezt kapják.

Idegen

Ahogy a sáros úton tocsogok
hazafelé a munkából,
megpillantok egy ballagó idegent,
aki a nap felé
fordítja az arcát.

Nyurga figura.

Figyelem, ahogy eltűnik
a távoli sövény mögött.

Ki lehet
ez az ismeretlen
egy olyan faluban, ahol mindenkit ismerek,
és engem is mindenki ismer?

Ki ez a magas idegen,
aki a nap felé fordítja az arcát?

The Nation

Owen botladozva
közeledik az úton,
karjaiban zsákba bugyolált csalán,
fején repdesnek a fürtök.

– Aranyágyban alszanak?

Ki kellett törölnöd
a bűdös seggüket?

Az öcsém tízéves,
de próbálja utánozni az idősebb fiúk
csibészes stílusát.

– Mosogatólány vagyok.

Nem mehetek ki a konyhából – magyarázom.

– Rendesen tanultál az iskolában, Owen?

Elvigyorodik.

– Olyan unalmas volt, hogy elaludtam.

De Sweeney tanító szerint zseni vagyok.

Nem sír utánad.

– Tényleg?

Owen átnyújt egy újságot,
a *The Nation* viharvert példányát,
a tanító ajándékát.

Sweeney úr kis korom óta
ellátott olvasnivalóval,
biztatott, hogy tanuljak,
dicsérte a memóriámat
és az eszemet,
noha
mindketten tudtuk, hogy legjobb esetben
sem lesznek több cselédnél.
És így is lett.
Mégis
izgatottan lapozok,
új olvasnivalót
keresve –
egy vagy két verset.

– Azt mondta, hogy utána add oda apának.

– Tudom.

Én a verseket olvasom,
apám a politikát,
noha Sweeney úr
hetekkel a megjelenés után
adja át az újságot,
miután elolvasta
ától cettig,
elejétől a végéig.

– Miért vesződsz még mindig ezzel az egésszel,
amikor nem muszáj? – kérdezi Owen.

– Mert szeretem – válaszolom,
és máris belemerülök a világokba
és betűkbe,

amelyek elvisznek
Ballinkeelből,
nem hosszú időre,
de kicsinyre.

Owen vág egy grimaszt.
– Ez nagyon gyanús – jelenti ki.

Terjedés

Hazaérve a házhoz,
az öcsém ledobja a csalánt az udvaron,
és bekiabál anyának: – Kész a vacsora?

Anya ruhát mos egy vödörben,
egy sámlin ülve a tölgyfa alatt.
– Egy cseléd, az kéne neki – mondja.

Az eső, ami kora reggel
olyan hevesen zuhogott,
délutánra egyszerre elállt,
helyette enyhe,
nyári szellő fúj,
a tenger sóját hozva magával.

A tölgyfalevelek táncot járnak anyám fölött.
– Hogy boldogultál odafent? – tudakolja.

– Maggie Kennedy egy igazi boszorkány.

– Azt meghiszem – helyesel.

Owen csípőre tett kézzel
végignéz kicsiny parcellánkon,
apa
a közepén,

lehajtott fejjel,
vizsgálja a veteményt.
– Mit csinál az öreg? – kérdezi.

Az apám korántsem öregember.
Csak harmincöt éves.
De néha szeretnék gondoskodni róla.
Gondoskodni mindannyiukról.

– Apádnak megvan a maga gondja, Owen.
Eredj, mosd meg a kezed! – szól rá anya.

Owen elviharzik.

– Azt mondják, a fertőzés
az egész országra kiterjed.
Antrimtől Waterfordig
és fel egészen Clare-ig.
Megöli az aggodalom – suttogja anya.

– Mint mindannyiunkat – bólintok.

Mrs. Margaret Kennedy

A levesét szürcsölve
apa így szól: – Ha az a szajha még egyszer megüt,
ásóval megyek rá, mondd meg neki.
Nem tűröm, hogy bárki kezét emeljen a gyerekeimre.
Amúgy meg kinek képzei magát?
Ismertem őt gyerekkoromban, Nell.
A férje részeges volt, és ferde hajlamú.

Anya megdöbbenést színlel: – Hallgass, Michael!

– Nem hallgatok. Ez az igazság.
És nem leszek szívbjajos emlékeztetni
Mrs. Margaret Kennedyt,
Seamus Kennedy feleségét,
hogymint pontosan honnan is jön,
és hová kerülhet, ha nem vigyáz.

Anya elmosolyodik. – Ne légy ilyen szigorú, Michael,
szegény asszony elvesztette a fiát.

Apa rábámul. – Mikor? Mikor vesztette el a fiát?

Ezt én sem tudtam.
Owen egész arca a tálban.
Most hirtelen előbukkan.
– Tavaly elment Amerikába,
és itt hagyta egyedül.

– Azt hittem, úgy érted, hogy meghalt, Mary.
Apa nevet.

– Hát neki olyan, mintha meghalt volna.
Soha többé nem fogja látni.
Anya Owenre néz,
az egyetlen fiára.

– Ez szomorú – mondom.

Apa rám mutat.

– Szomorú majd Maggie lesz, ha még egyszer
akár egy ujjal is hozzád nyúl.

Húzd meg magad

Amint apa kimegy az udvarra
pipázni,
anya hozzám fordul, és így szól:
– Ne hallgass apádra.
Fogd be a szád,
és húzd meg magad.
Szükséged van arra a munkára.
Lord Wicken egyre ritkábban
hívja apádat napszámba.
Egy hónapja nem kapott tőle semmit.

Aztán
szelídebben: – Most pedig irány az ágy.
Holnap megint hajnalban kell kelned.

– Megígértem Rose-nak, hogy felmegyek hozzá a dombra.

Anya elkomorodik.
– Nem bírta volna levonszolni ide
azt a csinos hátsóját?
Tudja, hogy dolgozol.

– Nem maradok sokáig, anya. Ígérem.

Fenn a dombon

Rose McElligott és Eamon Flynn
a kútnál állnak,
belekiabálnak,
és hallgatják, ahogy a hangjuk
visszaverődik a mélyből.

Mindkettőjüket régóta ismerem,
Rose-t pedig születésemtől fogva –
ugyanazon a héten
jöttünk a világra,
és anyáink maguk is
barátnők voltak kis koruk óta.

– Gyere táncolni, Nell! – kiáltja Rose.
Megfogja Eamon kezét, és
körbe-körbeforognak az alkonyatban.
Aztán nevetőgörcsöt kapnak,
vonítva a földre zuhannak,
fogdossák egymást,
végül odavonszolják magukat hozzám.

De képtelenek levenni a kezüket a másikról.
Vagy a szájukat.

– Fárasztó nézni benneteket – mondom.
– Jobb’ szeretem, amikor utáljátok egymást.

– Ne aggódj,
hamarosan szakítunk – jelenti ki Eamon,
és én hiszek neki.

Ők ketten folyton
 fellángolnak,
 lehűlnek,
 szakítanak,
 összeomlanak,
 és végül újra összejönnek.

Szerelmük monoton ismétlődő,
akár a vasárnapi mise.

– Milyen a Nagy Ház? – kérdezi Eamon.

– Maga a mennyország. Úgy bánnak velem, mint egy
hercegnővel – felelem,
és megmutatom nekik a tenyerem, ami felhólyago-
sodott
a kőpadló és a koszos edények súrolásával töltött naptól.

– Legalább nem a házban laksz,
mint mások.

El tudod képzelni, az milyen lehet? – kérdezi Rose.

– A végén úgy beszélnél, mint Viktória királynő.

– Neked legalább *van* munkád – teszi hozzá Eamon.

– Tudom. Nem panaszkodom – mondom.

– Paddy bácsikám a múlt héten elvitte a családját
a ballinai dologházba – meséli.

– Ennél rosszabbat elképzelni sem tudok.

Néhány pillanatig egyikünk sem szólal meg,
mert mindannyian hallottunk már
a dologház borzalmairól:
szétszakított családok,
tetűirtótól bűzlő testek.

Sokan, akik bemennek, többé nem jönnek ki,
bár néhányan igen –
elhagyják a gyerekeiket,
amint rájönnek,
hogyan a zabkása ígérete nem
éri meg
a megaláztatást.

– Spórolok egy kis pénzt,
és itt hagyom Ballinkeelt.

Talán Londonba megyek – mondom. – Vagy Amerikába.

Nem vagyok benne biztos, hogy ez igaz,

vagy hogy egyáltalán mit akarok,
de ha valósak az üszögről szóló pletykák, akkor
kijutni Írországból észszerű célnak hangzik.

Eamon hanyatt fekszik.

– Én is – jelenti ki. – Nem maradhatunk itt.

E helyt számunkra nincsen semmi.

– Én semmi vagyok? – kérdezi Rose, megcsiklandozva
a fiút.

Eamon megvonja a vállát. – Tudod, hogy értem.

– Nem tudom – közli Rose. – Én soha nem akarom elhagyni Mayót.

– Soha? – kérdezi Eamon. – Az nagyon hosszú idő.

Rose kihúzza magát, telt ajkait összepréseli,
míg szinte láthatatlanok lesznek.

A homlokát is összeráncolja –

a hatás kedvéért

összegyűri szép vonásait,

hogy szinte csúnyának látszik.

Ez történik a legjobb barátnőm arcával,
valahányszor Eamon felbosszantja.

– Szóval csak úgy itt hagynál, mi?

– Nem akarsz *velem* jönni? – kérdezi a fiú.

És így szokott kezdődni a szakításuk;
egy ártalmatlan beszélgetésből valami
súlyos dolog lesz,

majd Rose engem tesz bírává,

tudva, hogy az ő pártját kell fognom.

De nincs hozzá erőm.

– Ma este ne veszekedjetelek – könyörgök. – Fáradt vagyok.
Inkább holnap cincáljátok szét egymást.